HELSINKI GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

Yritystukien kohdentuminen ja vaikuttavuus koronakriisin aikana

Otto Toivanen
Aalto-yliopisto ja Taloustieteen keskus Helsinki GSE

24.11.2021

Tämä esitys

1. Tutkimuksen tavoitteista
2. Yritystuet kontekstiin
3. Tukien kohdentumisesta
4. Vaikuttavuusanalyysi

Tutkimuksen tavoitteet

- Tutkimuksella kolme tavoitetta:

1. Kuvaus yritystukien roolista kriisioloissa ja päätöksenteosta yritystukien suhteen keväällä 2020.

2. Kvantitatiivinen kuvailu siitä, miten tuet ovat kohdentuneet. Kohdentumisen onnistumisen arviointi ei mahdollista.

3. Kvantitatiivinen analyysi tukien vaikuttavuudesta.

Tutkimuksen tavoitteet

- Tutkimus keskittyy seuraaviin koronakriisin aikaisiin yritystukiin:
    - Business Finland esiselvitys- ja kehitystuet
    - ELY-keskusten tuet
    - Kustannustuki 1
    - Ravintola-alan erityistuet (toiminnanrajaus-, joukkomaksatus-, uudelleentyöllistämistuki)
- Tutkimuksessa käytettävä aineisto ulottuu joulukuuhun 2020 / tammikuuhun 2021

Tutkimuksen tavoitteet

- Vaikuttavuuden osalta tutkittiin tukien vaikutusta seuraaviin tulemiin:

1. Liikevaihto
2. Palkkasumma
3. Työntekijöiden lkm (≥1000€/kk)
4. Todennäköisyys lomauttaa
5. Todennäköisyys irtisanoa
6. Todennäköisyys, että on (tavara)vientiä

HELSINKI GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

Yritystuet kontekstiin

Yritystuet kontekstiin

- Myös koronakriisin aikaisia yritystukia tulee tarkastella sitä toimintaympäristöä vasten, joka Suomessa on yritystoiminnalle.

- Suomessa useita muitakin tukitoimia kuin nyt tarkastellut yritystuet:

  - Lomautussääntelyn muuttaminen
  - Konkurssisääntelyn muuttaminen
  - Verottajan tekemät muutokset
  - EKP:n toimenpiteet
  - Suomen Pankin toimenpiteet
  - EU:n toimenpiteet
  - Suomen teollisuussijoituksen vakausrahoitus keskisuurille yrityksille
  - Valtion eläkerahaston valmius lisäsijoituksiin yritystodistuksiin
  - Finnveran lainatakaus

HELSINKI GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

Kohdentumisesta

Yritystukien kohdentumisesta

- Tukea saaneitä yrityksiä vain pienehkö osa kaikista yrityksistä.
- Tukea saaneiden lukumäärä ja tuen taso vaihtelee esim. toimialoittain.
- Suuremmat erot haku- kuin myöntöpäätöksissä.

HELSINKI GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

Vaikuttavuusanalyysi

Vaikuttavuusanalyysistä

- Keskeinen haaste on luoda uskottava koeasetelma.
- Kullekin tukea saaneelle yritykselle valittiin verrokkiyritys, joka ei saanut mitään tukea.
- Verrokkiyrityksiksi valittiin mahdollisimman saman kaltaisia yrityksiä (18 kriteeriä; kts s. 77 raportissa).
- Valintakriteereissä mukana hakukuukautta edeltävien kuukausien tulemat.

Vaikuttavuusanalyysistä

- Vaikuttavuuden tutkiminen tavanomaistakin haastavampaa ja siksi lisätutkimukset erittäin tarpeellisia.

- Keskeisiä haasteita:

1. Monta erilaista tukimuotoa: tutkittiin sekä yhteismitallisesti (euroissa) että erikseen.

2. Tukia myönnetty eri ajankohtina: vakioinen vaikutus, ajan yli muuttuva vaikutus, myöntöajanhetkestä riippuva vaikutus.

3. Tuen määrä vaihtelee: erikseen tutkittiin, muuttuuko vaikutus tukimäärän kasvaessa.

HELSINKI GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

Vaikuttavuusanalyysin keskeiset tulokset

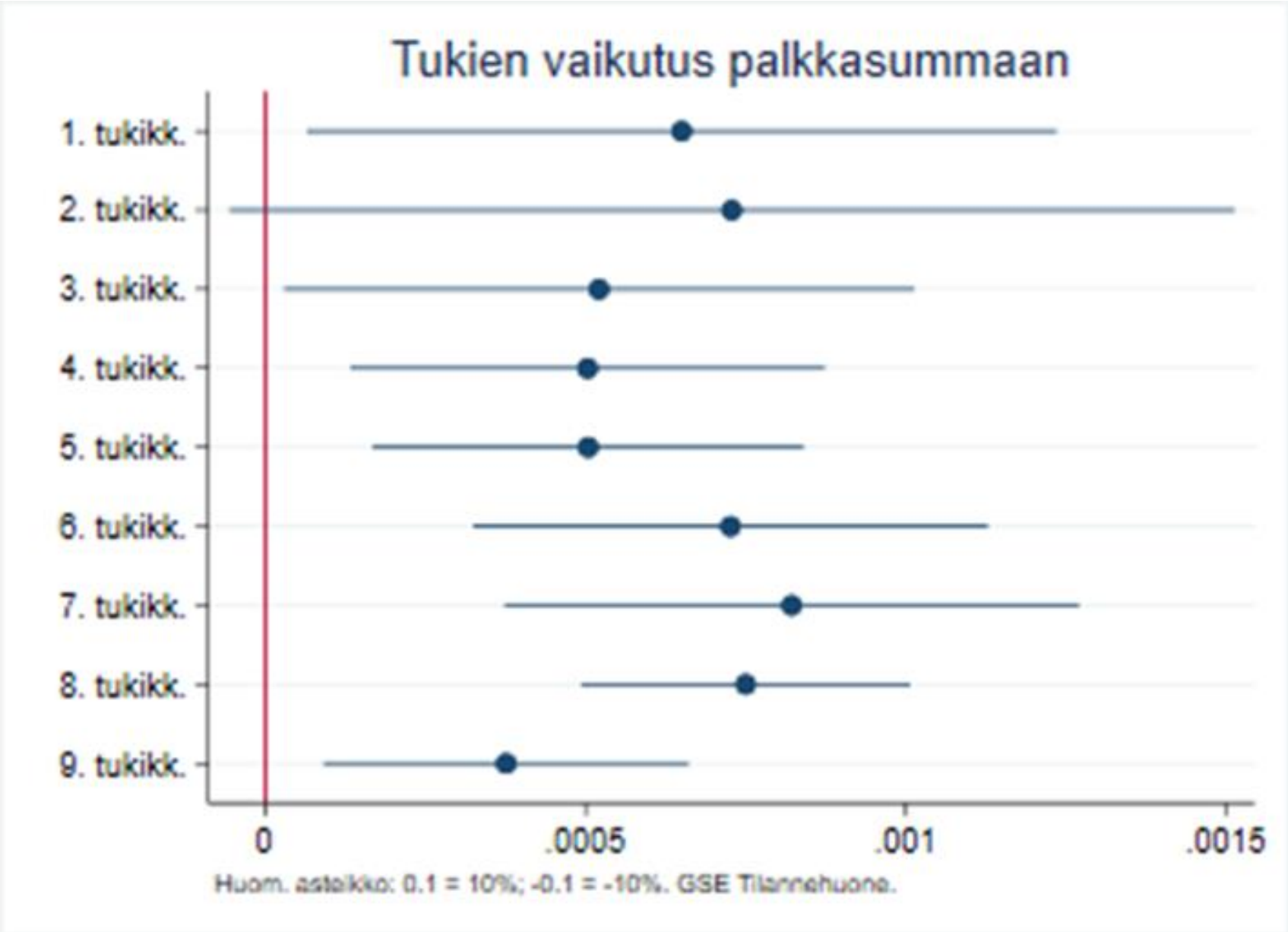
Tukien vaikutus palkkasummaan
1. tukikk.
2. tukikk.
3. tukikk.
4. tukikk.
5. tukikk.
6. tukikk.
7. tukikk.
8. tukikk.
9. tukikk.
0
.0005
.001
.0015
Huom. astelkko: 0.1 = 10%; -0.1 = -10%. GSE Tilannehuone.

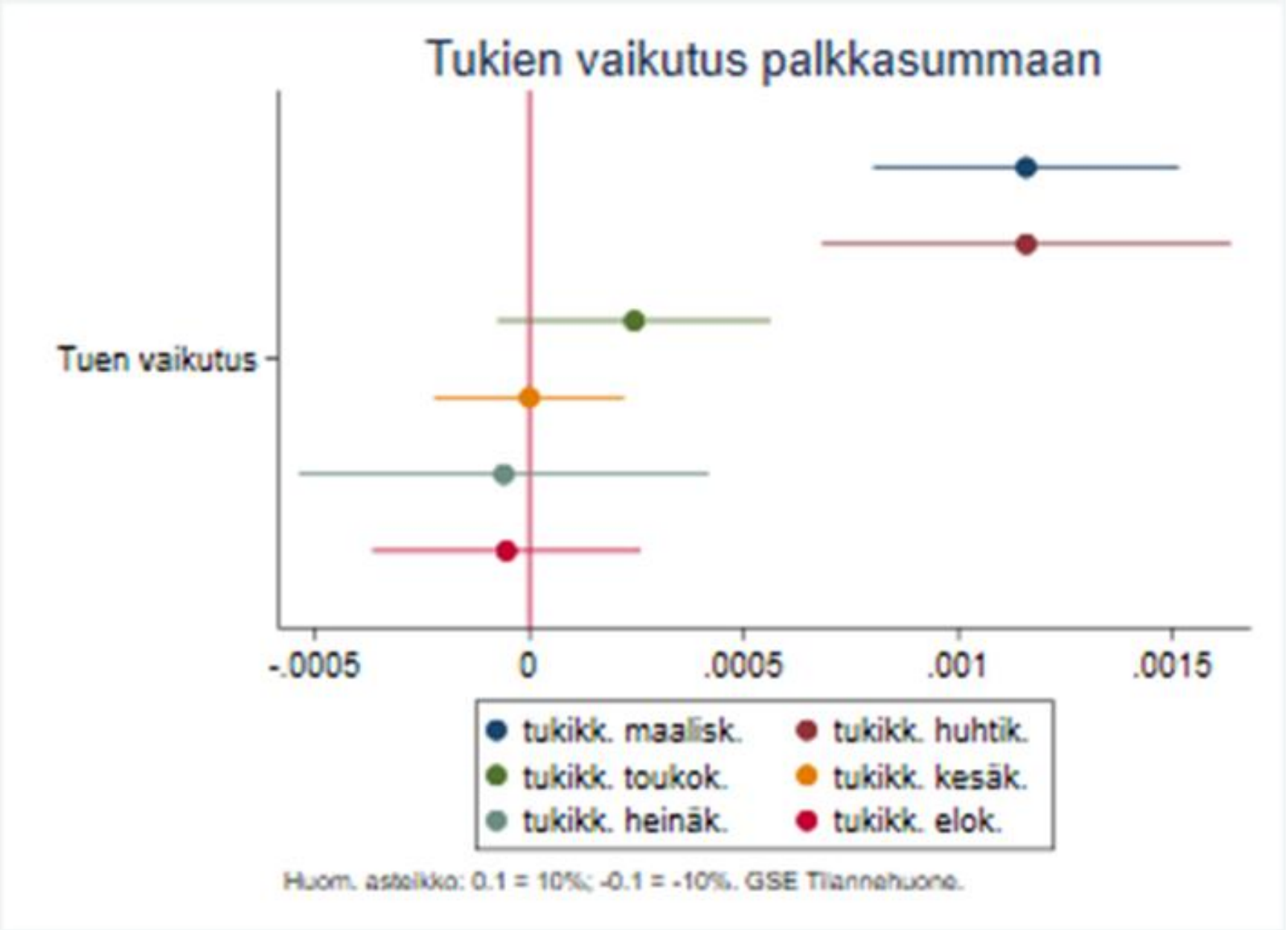
Tukien vaikutus palkkasummaan
Tuen vaikutus
-.0005
0
.0005
.001
.0015
tukikk. maalisk.
tukikk. huhtik.
tukikk. toukok.
tukikk. kesäk.
tukikk. heinäk.
tukikk. elok.
Huom. asteikko: 0.1 = 10%; -0.1 = -10%. GSE Tilannehuone.

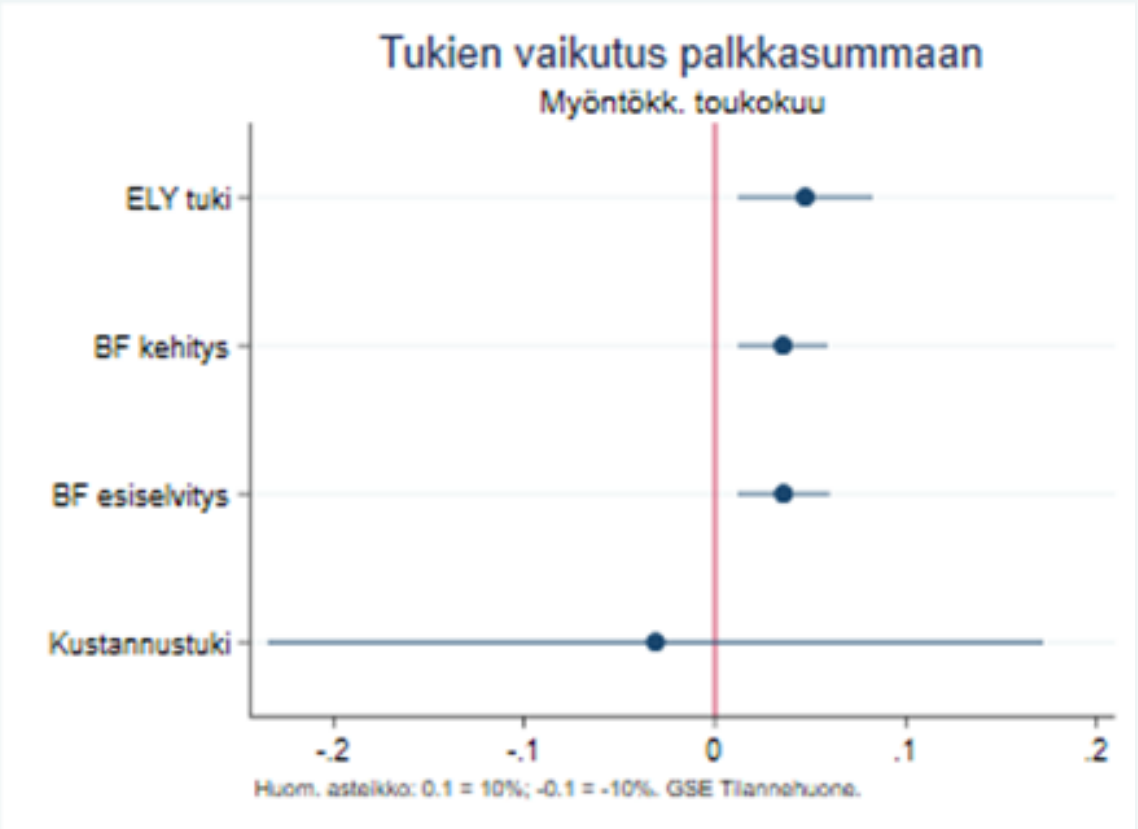
Tukien vaikutus palkkasummaan
Myöntökk. toukokuu
ELY tuki
BF kehitys
BF esiselvitys
Kustannustuki
-.2
-.1
0
.1
.2
Huom. astelkko: 0.1 = 10%; -0.1 = -10%. GSE Tilannehuone.

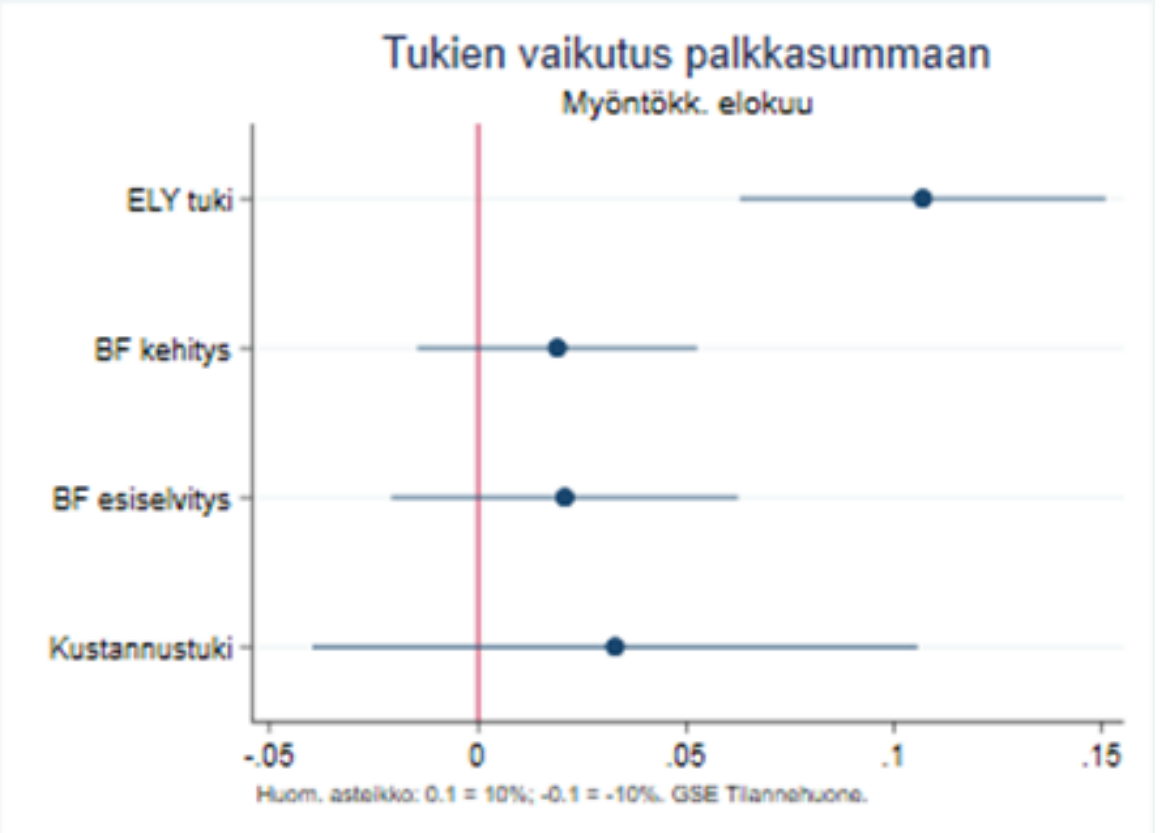
Tukien vaikutus palkkasummaan
Myöntökk. elokuu
ELY tuki
BF kehitys
BF esiselvitys
Kustannustuki
-.05
0
.05
.1
.15
Huom. astelkko: 0.1 = 10%; -0.1 = -10%. GSE Tilannehuone.

Yhteenveto tuloksista

1. Tuilla varsin todennäköisesti liikevaihto kasvattava vaikutus
2. Tuilla palkkasummaa kasvattava vaikutus.
3. Työntekijöiden lukumäärän suhteen samansuuntaiset, mutta tilastollisesti ja taloudellisesti heikommat tulokset
4. Kohtuullisen vahvaa näyttöä siitä, että tuet laskeneet todennäköisyyttä lomauttaa ja heikompaa näyttöä irtisanomistn:n osalta.
5. Tuilla ei vaikutusta vientitoimintaan.
6. Majoitus- ja ravintola-alalla vaikutukset työntekijöiden lukumäärään, lomautuksiin ja irtisanomisiin. Näyttö ei kuitenkaan tilastollisesti vankkaa.
7. Vaikutus todennäköisesti pienehköistä tuista.